

MARIE NIELSEN

KAMPEN OM

TROTZKI

Frem Forlag 1937

(lagt på www.aba.dk , maj 2002)

Partikrisen 1923.....	4
Den nye Kurs.....	5
Aarsagerne til den økonomiske Krise 1923.....	9
Den 13. Partikongres.....	11
Trotsky paa den 13. Partikongres.....	11
Faren for Byråkratisering af Partiet.....	11
Spørgsmaalet om Generationerne.....	13
Fraktioner og Grupperinger.....	14
Spørgsmaalet om den økonomiske Plan.....	15
Om Vildfarelser.....	17

Moskva-Processen i Slutningen af August 1936 mod en Række af Lenins gamle nære Venner og Medarbejdere med paafølgende Domme og Henrettelse er den direkte Aarsag til Udsendelsen af dette allerede i Aaret 1924 samlede Materiale om den i Sovjetunionen fra 1923 standsende Strid om Trotsky.

Naar jeg gør dette, og desuden paataenker at fortsætte med en Række Smaapjecer, der skal belyse Striden igennem 13 Aar mellem Trotsky og hans Meningsfæller paa den ene Side og Stålin (delvis Sinowjev) og Meningsfæller paa den anden Side, saa er to Grunde afgørende for mig.

Striden er ikke et indre russisk Anliggende, men er af international Karakter, idet Kernen i Striden, noget tilsløret maaske af mange forskellige Forhold, er det voldsomme Sammenstød mellem den stalinistiske og nationalistiske Teori: Socialismen er gennemforlig i et Land, og Trotskisternes Fastholden ved den marxistiske Teori: Socialismens *falde* Gennemførelse afhænger af den sociale Verdensrevolution, i det mindste den sociale Revolutions Sejr i de vigtigste Lande. Af Trotsky er denne Teori formet i Slagordet: Den permanente Revolution. At man ogsaa i Sovjetunionen anser Striden for at være af international Natur ses deraf, at alle kommunistiske Partier igennem Komintern er inddraget i Striden gennem Fordringen om fra Tid til anden at fordømme Trotsky og hans Meninger.

Og dette er min anden Grund for at udsende den bebudede Pjecerække, det manglende Materiale angaaende Striden til Belysning af begge Meningsretninger, og den manglende ideologiske Forberedelse af Medlemsmasserne ved indgaaende Diskussion, før man forlangte, at de skulde dømme.

Her i Danmark har der ikke foreligget Skygge af Materiale, som var tilgængeligt for Medlemsmassen, og der er aldrig ført en Diskussion om denne vældige Strid, der har spaltet Partier i andre Lande og delvis har spaltet Komintern, idet Grundlaget for en ny og 4.

Internationale er lagt, og i Sovjetrusland har ført til saa omfattende politiske Oppositionsdannelser, at Regeringen har ment det nødvendigt at skride til fysisk Udryddelse af

Førerne.

Hvorfor jeg ikke tidligere er skredet til Udsendelse af oplysende Materiale?

Er man Kommunist af Overbevisning, saa binder den kommunistiske Disciplin ens Handlefrihed.

Man maa ved indre Overvejelser naa til den Anskuelse, at man *maa tale for Kommunismens Skyld*, før man taler, naar man staar i et Kominternparti.

Danmarks Kommunistiske Parti har nu desuden stillet mig frit, idet *Sekretariatet* har ekskluderet mig af Partiet paa Grund af en Tale, som jeg holdt paa et Medlemsmøde, hvor Partiet i København skulde godkende Domme og Henrettelser fra Moskva-Processen. *)

(NOTE: *) Jeg ønsker i denne Forbindelse at meddele Offentligheden, at Eksklusionen skete paa ulovlig og uorganisatorisk Vis kun ved de faa Ledere i Sekretariatet. Maaneder efter havde Underorganisationerne endnu ikke modtaget det „belastende“ Materiale imod mig, ligesom Offentliggørelsen i Arbejderbladet den 8/9 36 indeholdt 2 notoriske Usandheder og en Usømmelighed. Jeg har nemlig ikke arbejdet her i Landet for en trotskisk organiseret Opposition, men har tiet med mine Anskuelser, og jeg har aldrig afgivet nogen Erklæring hverken i Danmark eller Moskva, skønt jeg har været under stærkt Tryk begge Steder, mod Trotski eller hans Meninger.

Usømmeligheden ligger i Overskriften, i hvilken man insinuerer, at jeg ikke mere er Kommunist. Men den danske Partiledelse kan intet gøre fra eller til for at ændre mine Anskuelser, de bliver, hvad de var — marxistisk kommunistiske.)

Og jeg var ikke enig med Indlederen.

Indadtil i Partiet har jeg gjort enkelte Forsøg paa at skaffe Medlemmerne Informationsmateriale til Belysning ogsaa af Trotski og hans Standpunkter.

1924 kom en norsk Repræsentant for Komintern her til Danmark, for, som han selv paa et Medlemsmøde erklærede, at slette Trotskis Navn af Historien og for evigt skille det fra Forbindelsen med Lenins Navn.

Jeg havde allerede den Gang igennem de internationale Informationskilder (Intern.

Pressekorrespondens og Kom. Intern.) samlet det Materiale, der udgives i denne Pjece.

Diskussionen i Sovjet førtes endnu paa den Tid temmelig frit, og der var i Tidsskrifterne ogsaa Indlæg fra Oppositionens Side, men for de fleste danske Arbejdere var Stoffet utilgængeligt, da der ingen dansk Udgave fandtes.

Paa Medlemsmødet talte jeg imod Kominterns Repræsentant og forlangte

Informationsmateriale for vore Medlemmer.

Det blev da lovet, at der skulde udkomme en Bog mod Trotski paa norsk, og i denne skulde jeg som Tillæg faa offentliggjort det af mig indsamlede Materiale.

Bogen udkom ikke.

Jeg oversatte fra Tysk John Reeds Bog „Ti Dage, der rystede Verden“.

Om denne Bog har Lenin i Forordet skrevet: Jeg vil ønske, at denne Bog maa blive oversat til alle Sprog, og at Millioner og atter Millioner af Arbejdere maa faa den i Hænde, for den gengiver ikke alene de historiske Kendsgerninger rigtig, men den giver ogsaa Revolutionens Aand.

Bogen udgives imidlertid efter Lenins Død ikke mere og er under de opstaaede Meningskampe forbudt i Sovjetunionen som Undervisningsmateriale, fordi Lenins og Trotskis Navne er meget snævert forbundne gennem hele Bogen, medens nogle andre af de gamle Bolschewiker staar i daarligere Belysning paa Grund af deres Svigten i de første Revolutionsdage.

I 1932 kom man til mig fra Danmarks kommunistiske Parti og anmodede om Manuskriptet til denne Bog. Det blev lovet, at den skulde blive udgivet til Sovjetunionens 15-aars Dag.

Bogen udkom ikke. Og trods talrige Anmodninger fra min Side er det i de 4 Aar ikke lykkedes mig at faa Manuskriptet tilbage.

Trotski kom i 1932 til København paa Indbydelse af den socialdemokratiske Studentergruppe for at tale om den socialistiske Opbygning i Sovjet — en enestaaende Lejlighed for danske Kommuniste til selv at høre — selv at høre — selv at vurdere — til at faa Bevis for Rigtigheden af Arbejderbladets Paastand: at han *svinede* Sovjetunionen til.

Men D.K.P.s Medlemmer blev af Partiledelsen *mobiliseret til Gadedemonstration den Aften*, nogle advaredes mod at gaa til Mødet blandt andre jeg.

Jeg gik derhen og hørte det klareste kommunistiske Foredrag om de vældige Resultater, som Sovjet havde naaet under den første 5-aarsplan, som jeg nogen Sinde har hørt. Intet Angreb paa Stalin og ingen Indddragen af den standende Strid i Foredraget.

Men udenfor larmede de danske Kommuniste og skreg: Ned med Trotzki!

De vidste ikke, hvad de gjorde!

Det Medlemsmøde, der indkaldtes efter Moskva-Processen, gav mig paany et overvældende Indtryk af den dybe Uvidenhed, der findes iblandt Kommunistisk Partis Medlemmer angaaende de Problemer, der er Baggrunden for Moskva-Processen.

De godkendte Dødsdomme og fordømte. I Virkeligheden vidste de ikke, hvad de gjorde.

Inden for det danske Parti, hvor muligvis ikke en eneste af de ledende i Partiet havde virkelig Kendskab til Meningskampene i R.K.P. (Russiske Kommunistiske Parti), dannede der sig efterhaanden en fast Praksis ved Angrebene paa Trotzki, idet man begyndende med Meningskampene i det russiske Socialdemokrati fra før 1903 og fortsat frem gennem Tiderne søgte at vise, at Trotzki altid havde staaet Lenin imod og Lenin mod ham. Idet man saaledes forvanskede Historien, frakendte man Trotzki enhver revolutionær Egenskab, og efterhaanden som Partiet kom til at bestaa af nye, yngre Medlemmer, der end ikke havde Kendskab til den russiske Revolutions Historie, frakendte man ham endog enhver Fortjeneste af Revolutionen, Forsvaret af den og af Opbygningen og Organiseringen af den røde Armé.

For at kaste Lys over nogle af disse historiske Forvanskninger vil jeg anføre nogle Iagttagelser, som jeg havde Lejlighed til at gøre som Deltager i 3. Internationale 2. Kongres, der afholdtes i Moskva i 1920.

For enhver Iagttagelse sprang det meget tydeligt i Øjne hvilken, umaadelig Betydning de russiske Arbejdere tillagde Trotzki. Overalt paa alle Gader, Pladser og Møder saas hans Billede Side om Side med Lenins. Ogsaa de andre Føreres Billeder saas, men under ingen Omstændighed i samme overvældende Grad som Lenin-Trotzki — Trotzki-Lenin.

Man har undertiden sagt, at Lenin var Revolutionens Hoved, medens Trotzki var Haanden, der omsatte Teorien i Praksis, det er ikke helt retfærdigt mod Trotzki, der selv er en overordentlig skarpsindig Teoretiker, og som fra samme Dag, som Lenin igen stod paa russisk Jord (1917) var ganske og fuldstændig enig med ham i hans Syn paa Forholdene og den Politik, der maatte føres.

Men han var desuden en eminent begavet Organisator, der var i Stand til at bringe Orden og ordnet Bevægelse, selv hvor det saa mest fortvivlet kaotisk ud. Ofte kunde han svare Lenin, naar denne sagde: Vi burde have gjort dette, med et: Det er allerede gjort.

John Reeds Bog: „Ti Dage“ er fuld af konkrete Eksempler paa den voldsomme revolutionære Kraft, der udstrømmede fra denne Mand.

Jeg fik flere Gange Beviser for den næsten fatalistiske Tro, man nærede til, at naar blot Trotzki havde faaet en Sag at ordne, saa blev den ogsaa ordnet.

Paa Vej fra Murmansk til Petrograd talte jeg lidt med en rød Officer, der gjorde Rejsen med. Han fortalte mig, at der endnu tre Aar efter Revolutionen herskede de frygteligste Forhold i Transportvæsenet, det var i Øjeblikket blevet til den største Fare for Revolutionen, men tilføjede han: Nu har Trotzki faaet Transportvæsenet under sig, saa skal det nok komme i Orden. Jeg svarede: Ja, men han har jo den røde Armé, der er et lige saa stort Spørgsmaal og lige saa vigtigt, desuden er han jo nu ved den polske Front?

Men han svarede fortrøstningsfuldt: Han kan overkomme saa meget. Han bringer det i Orden. I Moskva var der noget Vrøvl mellem de Kongresdelegerede og Hotellet, vi boede paa. Der blev Delegeretforsamling - Klager. Jeg sagde til en mig fra Danmark bekendt Russer, der boede sammen med os: Af hvilken Grund kan vi dog ikke faa denne Sag ordnet? Han svarede: Det bliver den ogsaa. Trotzki har faaet den overdraget.

At Lenin nærede fuld Tillid til Trotzki fremgaar af flere Forhold.

Med Hensyn til de store Opgaver, han havde at løse, krævede han ofte meget vidtstrakte Fuldmagter, hvad Lenin altid hjalp ham at gennemføre i Folkekommissærernes Raad eller i andre ledende Institutioner. Specielt støttede han ham altid kraftigt med Hensyn til den røde Armé.

Ogsaa et andet Forhold viser Lenins *ubegrænsede* Tillid. Trotzki var vel nok den flittigste af alle Revolutionens Skribenter. (De væsentligste er Lenin, Trotzki, Bucharin, Sinowjev og Radek).

Og alle hans Skrifter og Bøger udkom paa Statsforlaget, hvorfra de *straks* videresendtes ud over Verden som kommunistiske Lærebøger.

Nogle af hans Bøger f. Eks. „Vor Revolution" og „Resultater og Perspektiv" blev brugt som Lærebøger for Ungdommen i Sovjet.

Folkemassernes Begejstring for ham saa jeg et Eksempel paa, da den røde Hær og den bevæbnede Folkemilits til Ære for den internationale Kongres paraderede paa den røde Plads i Moskva.

Mange Timer stod Trotzki paa Tribunen, mens Masserne defilerede forbi. Han talte og hilste. Hans Røst klang vidt ud over den mægtige Plads med de Titusinder af Demonstranter, der til Gengæld hilste ham med endeløse Ovationer.

Paa Kongressen fik man et dybt Indtryk af den Overlegenhed og Dygtighed, der prægede de russiske Delegerede i Modsætning til Vesteuropæerne. Her var hele den Stab af gamle Bolchewiker, der havde gjort Revolutionen med og nu søgte at lede det mægtige Rige i socialistisk Retning.

Men disse Folk var ingenlunde af den Støbning, der blindt følger en Fører, og selv om ogsaa Lenin paa Grund af sin aandelige Overlegenhed til Lykke for Revolutionen fik dem til at trække paa én Hammel, saa gik det ikke af uden til Tider meget voldsomme Diskussioner som det eneste Middel til at klare sig Tingene, men naar Beslutningen var taget, og Mindretallet bøjede sig, blev dette ikke betragtet som mindre kommunistisk, fordi det var blevet i Mindretal, og ingen blev af den Grund ekskluderet af Partiet eller bortvist fra Partiarbejdet. Da Lenin blev syg og ikke mere kunde deltage i Arbejdet, begyndte de første Opløsningstegn at vise sig i den ledende Bolchewikgruppe. Maaske har Tanken om, hvem der skulde være Lenins Efterfølger spillet ind. Trotzki var i Folkemasserne den mest populære Mand næst Lenin, men de gamle Bolchewiker ønskede ham ikke paa Lenins Plads.

1923, endnu mens Lenin var i Live, men ude af Stand til at gøre sin Indflydelse gældende, brød Kampen mellem Grupperne ud.

Det var en Krise i det kommunistiske Parti, der gav Anledningen, og fra første Færd syntes det, som om den „gamle Blok" i Enighed skulde kunne likvidere Krisen, men da det kom dertil, at de fattede Beslutninger skulde gennemføres, brast Sammenholdet, og to Grupper stod fjendtlig over for hinanden.

Partikrisen 1923.

Partikrisen af 1923 havde sit materielle Grundlag i en økonomisk Krise, under hvilken Industrien ikke kunde finde Afsætning for de producerede Varer paa Grund af alt for høje Priser. Arbejdernes Kaar forværredes. Der udbrød alvorlige Strejkebevægelser og Bondeuroligheder, og det kommunistiske Parti havde hverken Føling med eller Indflydelse paa disse Strejker og Uroligheder.

Hidtil var sligt ikke forekommet. -

Inden for Partirammerne viste sig Urotegn. Fraktioner (Arbejdersandhed", og „Arbejdergruppe") opstod, der stærkt kritiserende søgte at ændre Partiforholdene, hidtil havde et stærkt Byråkrati holdt al Kritik nede.

Disse Forhold dannede Udgangspunktet for „De 46's" Brev til Centralkomiteen for R.K.P. Heri gjorde man opmærksom paa, at den nuværende Kurs rummede Farer *baade for Folk og Parti*. Socialøkonomer, deriblandt Smirnow, Pjatakow, Ossinski og Preobraschensky, kritiserede den økonomiske Politik og forlangte, at Beslutningen fra 12. Partikongres om *Udarbejdelse af en samlet økonomisk Plan* nu skete Fyldest.

Brevskriverne, hvorimellem Trotzki var, forlangte desuden visse demokratiske Sikkerhedsforanstaltninger indført i Partiet. De væsentligste Krav var: Lettere Adgang for Arbejdere til at blive Medlem af Partiet. Grundig Fornyelse af det gamle Partiapparat, Nyvalg til Underinstanserne, Diskussionsfrihed inden for Partiet og *Valg* gennemført til alle Partiinstanser. En heftig Diskussion udspandt sig.

Men den gamle bolschewikiske Garde med Sinowjeff, Stalin og Rykow i Spidsen var alt for kloge til ikke at se, at „something var rotten", og *Centralkomiteen vedtog 5/12 1923 en-*

stemmig et Forslag til Demokratisering af Partiforholdene. Det hedder i Forordet hertil: *Arbejderdemokrati betyder alle Medlemmers Ret og Pligt til frit at diskutere Partilivets vigtigste Spørgsmaal. Desuden rummer det Medlemmernes Ret til at vælge alle førende Funktionærer og Udvalg.*

Men — fortsættes der — Arbejderdemokrati forudsætter *ikke Ret til Fraktionsdannelser*, der for et *herskende Parti* vil være yderst farlige, da de vil true ogsaa *Regeringen og Statsapparatet med Spaltning*. ... For at undgaa Partigrupperinger er det nødvendigt, at de førende Partiorganer med Forstaaelse hører paa Partimedlemmernes Stemme og ikke betragter enhver Kritik som Fraktionsaand, hvorved velsindede disciplinerede Kammerater tvinges til at træde i Baggrunden eller danne Fraktioner. ... Den 10. og 12. Partikongres har truffet Bestemmelser til Indskrænkning af Arbejderdemokratiet (Forbud mod Fraktionsdannelser, begrænset Optagelse, en vis Tids Medlemsskab før Medlemmet kan vælges til visse Partifunktioner, Sekretær, Gruppeleder, Valgs Bekræftelse af den nærmest højere Instans). Endskønt det endnu under den nye økonomiske Politiks Epoke er nødvendigt at beholde visse Indskrænkninger, saa er det til-lige nødvendigt paa Grundlag af de sidste Erfaringer at underkaste disse Bestemmelser en Revision, f. Eks. kan det under ingen Omstændigheder tillades, at Bestemmelsen om Bekræftelse af Sekretærer forvandles til en Bet til at *udnævne* Sekretærer.

I Kampen mod den falske Anvendelse af Partiets Retningslinjer og til virkelig Gennemførelse af et Arbejderdemokrati, hvorved Medlemsmassen sikres Indflydelse paa hele Partipolitiken, maa man i første Linje gennemføre følgende Forholdsregler :

I). Der bør nøje vaages over, at *Valg* af alle Funktionærer med de ovenfor nævnte Indskrænkninger gennemføres. Det kan ikke tillades, at Personer udnævnes mod Organisationernes Vilje.

II). Alle vigtige partipolitiske Spørgsmaal skal — for saa vidt der ikke bestaar Undtagelsesforhold — forelægges Particellerne, og det samlede Parti til Drøftelse. Nettet af Diskussionsklubber maa udvides. Det bør ikke forekomme, at man paa urigtig Vis paaberaaber sig „Partidisciplin“, naar det gælder Medlemmernes Ret og Pligt til at tage Beslutning i det forekommende Spørgsmaal.

III). Det er nødvendigt, at drage nye Funktionærer fra Arbejdernes Kreds med i Arbejdet.

IV). Med særlig Opmærksomhed maa man agte paa, at hin Kærne af Partikammerater, der nærmest kommer i Berøring med de bredere Masser, tilegner sig den rigtige Partilinje.

V). Det maa i Praksis gennemføres, at Partiorganerne obligatorisk aflægger Regnskab for Medlemmernes brede Masse i den Organisation, de er valgt.

VI). Opdragelsen af Medlemmerne særlig af de unge maa fremmes uden enhver instansmæssig Anmasselse.

VII). Bedre Informationsforhold. Der maa i Central- Provins-Guvernements- og Distriktskomiteer foranstaltes Fælleskonferencer i alle Arbejdsgrene. Pressen maa bedre udnyttes

VIII). Til næste Partikongres indbringes Forslag om Indkaldelse af halvaarlige Guvernements- og Provinskongresser.

IX). Endelig opfordredes alle Particeller, Distrikts- Rayon- og Guvernementskonferencer til systematisk at forny Partiapparatet *nedenfra* og stille saadanne Folk paa de ansvarlige Poster, som virkelig er i Stand til at sikre det partimæssige Demokrati.

Oppositionen fik saaledes alle Krav med Hensyn til Partidemokrati opfyldt, delvis ogsaa sine Krav om Statens Økonomi og Politik i hvert Fald paa Papiret.

Diskussionen var rimeligvis nu ebbet ud, hvis ikke nogle Underinstanser havde givet sig til at protestere mod C. K.s altfor store Eftergivenhed og saboterede Beslutningerne, hvad der igen gav Trotzki Anledning til at skrive sit aabne Brev til et Møde af Partiarbejdere i Moskva. Da dette Brev ofte benyttes ogsaa herhjemme selv af Folk, der ikke har læst det, *mod* Trotzki, vil jeg bringe det helt i Oversættelse fra Inprekorr. (Internationale Pressekorrespondens).

Den nye Kurs.

Moskva, 8. December. 1923.

Jeg havde bestemt regnet med at kunne have deltaget i Partidiskussionen, men denne Gang kom min Sygdom mere end utidig og blev af længere Varighed, end Lægerne fra først af mente, saa der bliver mig ingen anden Vej aaben, end at udtale mine Tanker i dette Brev. Det politiske Byros Resolution i Spørgsmaalet om Partiets Opbygning er af overordentlig Betydning. Den tyder paa, at Partiet er naaet til et alvorligt Vendepunkt paa sin historiske Vej. Ved Vendepunkter er det nødvendigt at udvise Forsigtighed, saaledes som det rigtigt er blevet fremhævet i mange Forsamlinger, men ved Siden af Forsigtighed er Fasthed og Beslutsomhed lige saa nødvendig. En afventende Holdning, Ubeslutsomhed ved Vendepunkter er den værste Art af Uforsigtighed.

Nogle konservativt prægede Kammerater, der er tilbøjelige til at overvurdere Partiapparatet og undervurdere Partiets Selvvirksomhed, ytrer sig kritisk over det politiske Byros Resolution. De siger: Centralledelsen paatager sig herved Forpligtelser, der ikke kan opfyldes, vækker falske Illusioner, der kun vil føre til negative Resultater.

Det er klart, at den, der tager Sagen paa denne Maade, er gennemsyret af Mistro til Partiet.

Den nye Kurs, som Centralledelsens Resolution forkynnder bestaar netop deri, at Tyngdepunktet, der tidligere falsk laa i Partiapparatet, nu forskydes til Gunst for Partiets egen Aktivitet, dets kritiske Selvvirksomhed og Selvforvaltning, saaledes som det bør være i Proletariatets organiserede Fortrop.

Den nye Kurs betyder paa ingen Maade, at der stilles Partiapparatet den Opgave i kortere eller længere Tid at dekretere, eller fremskaffe et demokratisk Regime, nej, det kan Partiet selv besørge. Opgaven lader sig kort formulere saaledes: *Partiet maa underlægge sig sit eget Apparat uden derfor et eneste Øjeblik at ophøre med at være et centraliseret Parti.*

I Diskussionen og i Artikler fra den sidste Tid, henvises der hyppig til, at „det rene“, „det omfattende“, „det ideale“ Demokrati er uigennemførligt, og at et Demokrati aldrig kan være et Maal i sig selv. Dette kan ikke anfægtes af nogen. Men med den samme Ret og Begrundelse kunde man ogsaa sige, at den rene, den absolute Centralisme ikke er gennemførlig og ikke er forenelig med et Massepartis Natur, og at Centralisme og Partiapparat aldrig kan være Maal i sig selv.

Demokrati og Centralisme er to Sider af en Partibygning. Opgaven bestaar i, at begge disse Sider i rigtig Form er i Ligevægt med hinanden. Den rigtige Form er den, der passer efter Omstændighederne. I den foregaaende Periode var *Ligevægt ikke forhaanden*. Tyngdepunktet laa xirigtigt — i Partiapparatet. Partiets Selvvirksomhed var reduceret til et Minimum, hvad der fremelskede Metoder og Sædvaner hos Ledelsen, der var i Modsætning til Aanden i Proletariatets revolutionære Parti. Den stærke Udvikling af det centraliserede Partiapparat paa Bekostning af Partiets Selvvirksomhed vakte i Partiet en Følelse af Uudholdelighed. Dette har paa den yderste Fløj antaget overordentlig sygelige Former, indtil Dannelsen af illegale Grupperinger under Føring af uomtvistelige antikommunistiske Elementer. -

Samtidig voksede Kritiken i Partiet overfor de maskinmæssige Metoder til Løsning af Spørgsmaal. Forstaaelsen af eller i det mindste Følelsen af, at Partiet truede med at havne i en Blindgyde ved den stærke Byrokratisme, var blevet almindelig. Advarende Stemmer lod sig høre. Den første officielle og i højeste Grad vigtige Udtryksform for den Vending, der fuldbyrdede sig i Partiet, er Resolutionen over den nye Kurs. Den vil fra Papiret blive omsat til Virksomhed i samme Grad, som Partiet, d. v. s. dets 400,000 Medlemmer viser sig beredt og i Stand dertil.

En Række af Artikler repræsenterer haardnakket den Tanke, at det bedste Middel til Levendegørelse af Partiet, er Højnelse af Medlemmernes *kulturelle Niveau*, heraf vil Arbejderdemokratiet af sig selv vokse. At vi maa højne det aandelige og kulturelle Niveau i vort Parti, er med de Opgaver, vi staar overfor, uden for al Diskussion; men netop af den Grund er en saadan forskriftmæssig Behandling af Spørgsmaalet fuldkommen pædagogisk utilstrækkelig, og derfor urigtig, hvis vi vilde blive derved, saa betyder det kun en Skærpelse af Krisen. Partiet kan kun hæve sit kulturelle Niveau som Parti, idet det fuldt og helt opfylder sine Hovedopgaver i kollektiv selvvirksom Føring af Arbejderklassen og dennes Stat. Ikke pædagogisk men politisk maa man løse Spørgsmaalet. Det maa ikke stilles saaledes, at Anvendelsen af Partidemokrati bliver afhængigt af Partimedlemmernes Grad af „Skoling“. *Partiet er Parti*. Man kan anlægge saa streng en Maalestok, som man vil paa hver enkelt, der

vil indtræde i Partiet, men er han indtraadt, saa er han alene ved denne Handling aktiv Deltager i alt Partiarbejde.

Netop ved at dræbe Selvvirkomheden hindrede Byrokratismen Højnelsen af Partiniveauet. Dette er en Hovedsynd. Da Partiapparatet bestaar af erfarne og veltjente Partikammerater vil Apparatets Byrokratisme stærkt gøre sig gældende over for den ideelle Udvikling af den unge Generation. Netop denne Omstændighed forklarer, at Ungdommen — Partiets sikreste Barometer — heftigst reagerede over for Partibyrokratismen.

Det vilde imidlertid være falsk at tro, at en Overdrivelse af de maskinmæssige Metoder skulde kunne gaa sporphøst henover den gamle Generation, selv om denne i sig legemliggør Partiets politiske Erfaring og Tradition. Nej, Faren er stor ogsaa i denne Zone. Det er ikke nødvendigt at tale om, hvilken uhyre Betydning — ikke alene i national men i international Maalestok — den ældre Generation i det russiske Parti har, dette er almindeligt kendt og almindeligt anerkendt. Men det vilde være en grov Fejl at vurdere denne Betydning som værende sig selv nok. Kun en varig, gensidig Paavirkning af den yngre og den ældre Generation inden for et Partidemokratis Ramme formaar at bevare den gamle Garde som revolutionær Faktor. Uden det forbener let de Gamle og bliver uden selv at mærke det, det mest fuldkomne Udtryk for Apparatets Byrokratisme.

En Udartning af den „gamle Garde“ opviser Historien i flere Tilfælde. Hvis vi tager det yngste og krasseste historiske Eksempel: Førerne i 2. Internationale, saa ved vi dog, at Vilh. Liebknecht, Bebel, Singer, Viktor Adler, Kautsky, Bernstein, Lafargue, Guesde o. a. var umiddelbare Disciple af Karl Marx og Engels, vi ved ogsaa, at alle disse Førere — nogle helt andre delvis — under Forholdene ved det parlamentariske Reformarbejde og ved den stærke Udvikling af Parti- og Fagforenings-apparatet udartede i Opportunisme. Vi saa ganske særligt ved Indgangen til den imperialistiske Krig, hvorledes det mægtige socialdemokratiske Apparat, dækket af den gamle Gardes Autoritet, blev den sikreste Bremse mod en revolutionær Udvikling. Og vi maa sige os selv — netop vi „de Gamle“ — at vor Generation, der naturligvis maa spille den førende Rolle i Partiet, alene - i sig selv - ikke har nogen tilstrækkelig Garanti mod en skridtvis, umærkelig Svækkelse af sin proletariske og revolutionære Aand, hvis de apparatmæssige, byrokratiske Metoder i Partiet befæster og udvikler sig og forvandler den unge Generation i et passivt Opdragelsesmateriale, hvorved naturnødvendigt en Skillelinje drages mellem Partiapparat og Partimasse, mellem Gamle og Unge. Mod denne Fare gives intet andet Middel end en alvorlig, dyb og radikal Vending til Fordel for Partidemokratiet, og en stadig stærkere Tilgang til Partiet fra Proletariatet i Værkstederne og Fabrikkerne.

Jeg vil ikke opholde mig over den juridiske Udlægning af Partidemokrati eller over dets Begrænsning ved Statutter. Det er om end vigtige saa dog Spørgsmaal af anden Rang. Vi vil paa Grundlag af forhaandenværende Praxis behandle Sagen og søge ændret, hvad ændres kan. Frem for alt maa den Aand, der hersker i Organisationerne ændres. Det er nødvendigt, at Partiet - i sine Cellers og Foreningers Skikkelse - tilbagevinder det kollektive Initiativ og Retten til fri kammeratlig Kritik uden Ængstelse og uden Frygt, og Retten til organisatorisk Selvbestemmelse. Partiapparatet maa ubetinget opfriskes og fornyes, derved at det tvinges til at begribe, at det store Kollektiv (Partiet) er den udførende Mekanisme.

I Partipressen er der i den sidste Tid anført en Mængde Tilfælde, der karakteriserer den vidt fremskredne Udartning af Partisæder og -forhold. Som Svar paa en kritisk Stemme lyder det: *Maa jeg se Deres Medlemsbog?* Før Beslutningen af det politiske Byro blev offentliggjort, har de stærkt byrokrati-serede Repræsentanter for Partiapparatet betragtet enhver Yttring angaaende Ændringer af Partiets indre Politik som det rene Kætteri, som Fraktionsdannelse og Undergravning af Disciplinen. Øjeblikkelig er de ligesaa parat til *formelt* at tage deri nye Kurs „til Efterretning“, det vil sige byrokratisk at sabotere den. Fornyelsen af Partiapparatet — det vil sige *indenfor de af Statutterne nøje afgrænsede Rammer* — maa tilstræbe en Afløsning af de byrokratiserede Elementer ved friske Elementer, der snævert er knyttet til Partiets Liv, og frem for alt maa saa-danne Elementer fjernes, der ved den første kritiske Stemme, en Modsigelse, en Protest, afforrer Medlemskort som Grundlag for Repressalier. *Den nye Kars* maa begynde dermed, at ingen, inden for Partiapparatet, det være sig høj eller lav, tør driste sig til at terrorisere Partiet.

Det er ikke nok at Ungdommen *eftersiger* vore Formler. Det er nødvendigt, at de unge

*kæmpende tilegner sig disse Formler, der maa blive Kød af deres Kød og Blod af deres Blod. De maa danne sig deres egen Mening og Væsen og være i Stand til at indtræde for denne Mening med samme Mod som en fast Overbevisning og Karakterens Uafhængighed giver. Den passive Lydighed, den mekaniske Skuen mod den Foresatte, Upersonligheden, Tjenstivrigheden og Karrierismen maa forsvinde af Partiet. Bolschewik er ikke kun et Disciplinmenneske — nej, det er et Menneske, der søger dybt og i hvert enkelt Tilfælde danner sig sin egen Mening, og som modig og uafhængig forsvare den ikke alene overfor Fjenden men ogsaa indenfor sin egen Organisation. I Dag er han maaske i sin Organisation i Mindretal. Han bøjer sig, fordi det drejer sig om *hans Parti*, men det er klart, at dette ikke altid betyder, at han har Uret.- Han har maaske før end andre begrebet de nye Opgaver og en Kursændrings Nødvendighed. Da forebringer han Sagen 2. og 3. maaske 10. Gang, og herved viser han Partiet en Tjeneste, idet han hjælper det til fuldt væbnet at træde de nye Opgaver i Møde eller hjælper det til at foretage den nødvendige Kursændring uden organisatoriske Rystelser eller Fraktionskonvulsioner.*

Ja, vort Parti kan ikke opfylde sin historiske Mission, hvis det forfalder i Fraktionsgrupperinger. Det maa ikke ske og vil ikke ske. Det vil Partiet som et selvvirksomt Kollektiv vide at forhindre. Men Partiet bliver kun fri for Fraktionsfaren, hvis det udbygger, befæster og forstærker Arbejderdemokratiets Kurs. Netop Apparatets Byråkratisme er den vigtigste Kilde til Fraktionsvæsen, den undertrykker Kritiken, og Utilfredsheden æder sig ind. Den er tilbøjelig til at hæfte Fraktionsstemplet paa enhver advarende kritisk Stemme, den være sig individuel eller kollektiv. Den mekaniske Byråkratisme vil uundgåeligt drage Fraktionsvæsnets efter sig, det er en truende politisk Fare.

I klar Forstaaelse af den hele Situation vil Partiet foretage den nødvendige Vending med al den Fasthed og Beslutsomhed, som Betydningen af de for os staaende Opgaver byder, Partiet vil derigennem hæve sin revolutionære Enhed til et højere Niveau, der vil garantere for, at det ogsaa vil løfte og gennemføre de Opgaver af umaadelig Betydning i økonomisk og international Henseende, der hviler paa det.

Jeg har paa ingen Maade udtømt Spørgsmaalet. Jeg har bevidst undladt at undersøge forskellige af dets væsentlige Sider, men jeg frygtede for at lægge mere Beslag paa jer Tid. Jeg haaber, at det snart skal lykkedes mig at blive færdig med min Malaria — der aabenbart befinder sig i Opposition til den nye Kurs — og da vil jeg forsøge i fri mundtlig Diskussion med jer nøjere at udforme det, hvorover jeg ikke har udtalt mig i Brevet."

Brevet blev diskuteret paa Rayonforsamlinger og offentliggjort i „Prawda", og Diskiissionen blev igen almindelig og antog meget skarpe Former under hvilken Trotzki særlig anklagedes for Disciplinbrud ved sin direkte Henvendelse til Medlemmerne. Efterhaanden formede sig følgenede faste Anklagepunkter mod ham: Han havde forsøgt at sætte den unge Generation op mod de „Gamle", havde forsøgt at diskreditere „Den gamle Garde" ved Sammenligningen med de socialdemokratiske Førere, han krævede et Partidemokrati, der gav Plads for Fraktionsdannelser, hvad der vilde splitte Parti og Regering, og endelig kom der smaaborgerlig Tendens til Orde i hans Vurdering af den akademiske Ungdom som Partibarometer (det ses ikke i noget af det i Inprekorr. offentliggjorte Materiale, at Trotzki nogen Sinde har udtalt sig saaledes om den akademiske Ungdom, men hans Fordringer fandt særlig Støtte hos denne Ungdom. Det bør dog i denne Forbindelse erindres, at den akademiske Ungdom i første Linje bestaar af Arbejderbørn!)

Sammen med den skærpede Diskussion om Partidemokratiet oprulledes tillige igen Meningsforskellighederne angaaende Aar-sagerne til den økonomiske Krise, hvortil de „46", deriblandt Trotzki havde udtalt sig i et Brev og et Forslag til Centralkomiteen.

Denne havde vel imødekommet Oppositionen i sin Erklæring om, at 10. og 12.

Kongresbeslutninger over en omfattende økonomisk Plan skulde gennemføres, men Oppositionen var ikke tilfredsstillet, og fire Socialøkonomer, Ossinski, Preobraschenski, Pjatakow og Smirnow (den sidste skudt 25. August 1936) indsendte et Protestforslag, der her i det væsentlige gengives.

Aarsagerne til den økonomiske Krise 1923.

Til Forklaring af den økonomiske Krise er det nødvendigt ikke alene at oprulle Spørgsmaalet om den uvurderlige Betydning, som Forbindelsen mellem Landbrugsøkonomien og den socialiserede Industri har, man maa ogsaa gøre sig klart, hvorfor denne Forbindelse ikke er kommet i Stand før, og hvorfor en Forbindelse mellem den private Hjemmeindustri og den private Handelskapital i langt højere Grad har fundet Sted. De vigtigste Grunde herfor er *Mangelen af en Plan, der sammenfatter alle Grene af Statens Økonomi, Mangel paa Sammenhæng og System i de ledende Organers Virksomhed*, og i Sammenhæng hermed Mislydende og en fremherskende Virksomhed af elementære Kræfter i den samlede Økonomis Pereferi.

Idet Resolutionen (Partiets Centralledelses Resolution til den indre og ydre økonomiske Politik imod hvilken „De Fire“ opstillede deres her oversatte Krav) dadler en „Række af økonomiske Organer“ paa Grund af deres urigtige Anvendelse af Direktiverne fra 12. Kongres, undlader den at agte paa, at Dadelen regner med en Ledelse af disse Organers Virksomhed, som ikke er der. Dadelen bør derfor i første Række rettes mod de højere Instanser. -

Naar man lader Spørgsmaalet, om der kan opstaa Kriser eller Depressioner under den nye økonomiske Politik ude af Betragtning, maa man fastslaa, at den nuværende Krise (1923) intet har tilfælles med saadanne uundgaaelige Rystelser, som vi kender fra de kapitalistiske Samfund.

De vigtigste Grunde for den nuværende Krise er følgende:

Det kaotiske ved Opbygningen af vor Industri.

En usammenhængende og falsk Kreditpolitik. Paa Grund af Kreditpolitikken blev Statsbankens Midler i Foraaret og Sommeren 1923 i sin Helhed anvendt til Operationer paa usundt Grundlag i Industri og Handel uden Henlæggelse af Reserver til Efter-aarsperiodens Kornrealiseringer.

Resolutionen (Partiledelsens) maa omarbejdes, saa den giver de virkelige Grunde til Krisen og peger paa de begaaede konkrete Fejl. En Fortielse af Fejlene vil kun hindre en Rettelse af dem.

I Partiledelsens Resolution bliver Spørgsmaalet om Forvaltningen af Industrien, der er af kæmpemæssig Betydning for vore nærmest liggende økonomiske Opgaver, overhovedet ikke berørt. Det er nødvendigt at bringe Spørgsmaalet om en snæver Forening af de nuværende faktisk autonome Truster og det øverste økonomiske Raad i Forgrunden og udarbejde et konkret Forslag til et sammenhængende System i Statsøkonomien paa *Grundlag af en omfattende Økonomiplan*.

Det vil styrke vore Statsvirksomheder i Kampen mod Privatkapitalen og gøre det muligt at oprette det rigtige Forhold mellem Statsvirksomhederne og Landbruget.

Partiledelsens Resolution giver paa et af Punkterne en fuldkommen urigtig Anvisning, der bestaar i, at ved Kalkulering af Priser skal der kun beregnes en „uundværlig Minimalprofit“. Et saadant Princip staar i Modsætning til 12. Kongres' Beslutninger, og danner en Overgang til den sædvanlige borgerlige „Statsøkonomi“ og borttager Muligheden for at opbygge Stats-etaten paa Indkomsterne af Industrien. Den rigtige Anvisning kan kun formuleres følgende :

Opnaaelse af den størst mulige Profit ved en given Gennemsnitspris og med en ubetinget Stræben mod Nedsættelse af Priserne ved Udvidelse og Fuldkommengørelse af Produktionen. Partiledelsens Resolution vurderer ikke de af Privatkapitalen opnaaede Resultater rigtig, særlig ikke Handelskapitalens, der paa dette Tidspunkt har bemægtiget sig 14% af Storhandelen, 50% af Mellemandelen og 80% af Smaahandelen, og som har ophobet store Summer i Varer og stabil Valuta. Det er nødvendigt at skænke Virksomheden paa Handelens Omraade en langt større Opnrørksomhed end tidligere er sket. I Sammenligning hermed er det nødvendigt (se Artiklen af Lenin over Koopera-tionsvæsen) at stille de kooperative Organisationer i Spidsen for Kampen mod den private Handelskapital og hertil udarbejde en Plan for en bedre Kreditering af Kooperationerne baade med Varer og Penge.

En meget udbredt, men fuldstændig urigtig Grundsætning, indeholder Resolutionen i sin Fordring om en aktiv Handelsbalance. I Grunden betyder denne Fordring: Jo mere man eksporterer, des mindre importeres, og Importen maa kun bestaa af Produktionsmidler. Det Overskud man derved faar, opsamles i et Guldfond.

Herved er følgende at tage i Betragtning:

a) Sovjetrusland kan ikke tillade sig den Luksus at overgaa fra Papir til Metalpenge. Det maa

anvende sine Midler til produktive Formaal.

b) Indførselen af de nødvendige industrielle Raastoffer (Bomuld) bør udvides saa meget som muligt.

c) En delvis Indførsel af manglende almindelige Forbrugsartikler kunde blive Statens vigtigste og yderst resultatrige Middel i Kampen mod Varespekulationen.

d) Indførsel af Landbrugsnødvendighedsartikler er et vigtigt Middel til at øge Udførselen. Derfor bør man ikke tilstræbe den størst mulige Overvægt af Eksport over for Importen, men tilstræbe en fast Ligevægt.

Paa den anden Side kan Sovjetruslands Handelsbalance, for saa vidt, at Landet bliver i Stand til at faa Laan i Udlandet og anlægge en vid Plan for Indførsel af Produktionsmidler og delvis ogsaa uden at hindre Produktionsmidlernes Udvikling — Forbrugsartikler, meget godt være passiv, thi Beregningsbalancen vil være aktiv.

I Stedet for at forkynde den abstrakte Løsning: aktiv Handelsbalance, maa man skride til en rationel Udarbejdelse af en Indførselsplan.

Mangelen af en strengt gennemtænkt Kreditpolitik, Statsbankens faktiske Autonomi (lad os tage et Eksempel: Indstillingen af Kreditten til Industrien i dette Efteraar *uden om* Rigsplan-kommission og øverste Økonomiraad) og Forsøget paa at erstatte en omfattende Økonomiplan med en Finanscentrals Forholdsregler, og det slette Resultat af disse „planmæssige“ Metoder, fordrer afgørende Skridt i Retning af at indføre Kreditgivningen i den almindelige Økonomiplan og en afgjort Ændring i Forholdet mellem Statsbank og Rigsplankommissionen.

Det centrale Spørgsmaal i proletarisk økonomisk Politik paa Industriens Omraade er den systematiske Bedring af Arbejderklassens Forhold. De i denne Retning vundne Resultater er den bedste Garanti for en god Udvikling af Industrien. Forholdsregler til Højnelse af Arbejdernes Kaar, som ogsaa til Styrkelse af vore Fagforeninger og til Befrielse fra den lammende Indflydelse af „Parti-Vindstillet“, maa udarbejdes grundigt og paa et bredt Grundlag.

Ogsaa Forholdsregler mod Arbejdsløsheden maa sættes paa Dagsordenen. Det maa slaas fast, at Skabelsen af Planmæssighed i vor økonomiske Opbygning og Systematisering af vor statlige Økonomi, idet den letter Staten Akkumulation af Produktionsmidler, i høj Grad vil forringe Arbejdsløsheden og højne Proletariatets Leveniveau.

Vi hilser med Glæde, at Partiledelsens Resolution betegner det som nødvendigt, at Beslutningerne fra den 12. Kongres over Rigsplankommission og en planmæssig Ledelse af vort økonomiske Liv, bliver realiseret. Paa det naturlige Spørgsmaal, hvorfor dette ikke er sket, giver Resolutionen kun et indirekte Svar, der vækker de alvorligste Bekymringer for Fremtiden. Resolutionen forbinder Muligheden af en planmæssig Ledelse med Indførselen af en stabil Valuta, og forklarer hermed, at Udskydelsen af Realisationen af Beslutningen paa 12. Kongres er sket, fordi en Pengereform først maatte gennemføres. En saadan Opstilling af Spørgsmaalet er farlig, thi uden en almindelig og uafbrudt Harmoni mellem Finanserne og de andre Omraader i Stats- og Folkeøkonomi er Sikringen af en virkelig stabil Pengeomsætning utænkelig. Det er urigtigt at antage, at Forudsætningerne for en planmæssig ledet Økonomi, kan forberedes stykkevis.

Netop en saadan Indstilling fører fra Tid til Tid til skarpe Sammenstød mellem de grundlæggende Faktorer i Økonomien, og det er en af de vigtigste Grunde til den nuværende Krise. Paa Grund af den uhyre Vigtighed af det stærkt komplicerede Spørgsmaal, som Resolutionen (Partiledelsens) har bragt til Diskussion i Partiet, maa det kræves, at Pressen bringer en fuldgyltig Omtale af alle Punkter samt de vigtigste Tal og Materiale over de vigtigste økonomiske Spørgsmaal; der bør udgives særlige Enquets etc. Diskussionen over den økonomiske Opbygning blev indledet paa en saadan Maade, at den ikke rigtig kunde udfolde sig og ikke rigtig kunde udnyttes af Partiets Pereferi og af Particellerne. Ønsker vi en virkelig Diskussion i Partiet, saa maa denne Mangel afhjælpes."

Hele Diskussionen mod Oppositionen førtes under de gamle Partiformer. Nogen Fornyelse af Partiapparatet var endnu ikke gennemført, saa det blev en forholdsvis let Sag paa Møderne at gennemføre Resolutioner mod Oppositionen og for den „gamle Garde“, for „Enhed i Stat og Parti“ og imod de „smaaborgerlige Tendenser“, der var kommet til Orde i Kritiken af Partiet og Statsøkonomien.

Ved de senere Valg til den 13. Kongres i R. K. P. blev Oppositionen ikke valgt. De faa, der var til Stede var indbudt som Gæster og havde ikke Stemmeret.

Før Kongressen kunde afholdes døde Lenin, og under det vældige Indtryk af det fælles Tab, døde Diskussionen bort.

Verdensreaktionen, der ved Lenins Død og ved de opstaaede Meningskampe i R. K. P. havde vejret Morgenluft, blev skuffet.

Bevidstheden om det store Tab, Revolutionen og Kommunismen havde lidt ved Lenins Død, tvang de tilbageblevne nærmere sammen. Partiet blev aabnet for Tilgang af Arbejdere, og 200,000 meldte sig i Rækkerne. Trotzki skrev offentlig, at Reaktionen glædede sig for tidligt, intet skulde blive i Stand til at rokke ved Partiets og dermed ved Regeringens Fasthed.

Den 13. Partikongres.

Men paa Partikongresen i Maj 1924 aabnedes Diskussionen igen af Partiledelsens Flertal, ført af Sinowjeff, Rykow, Stalin og Kamenew, vistnok mod manges Ville. Der stilledes her en Resolution, der fordømte Oppositionens Stilling baade med Hensyn til deres Kritik af Statens Økonomi og Politik og med Hensyn til Partipolitiken, og som stemplede Oppositionen som *smaa-borgerlig opportunistisk*

Jeg vil her atter give Trotzki Ordet, idet jeg fra Inprekorr. oversætter hans Tale paa Partikongressen. Naar jeg ordret gengiver Trotskis Tale og Brev og ikke gør det samme over for Partiledelsen, saa er Grunden den, at der foreligger en saa uhyre Mængde Stof i Partiledelsens Favør, og dette bringes i udstrakt Grad af den officielle kommunistiske Presse, medens jeg derimod endnu intet Sted har set denne bringe Stof fra Oppositionens Side, saa en virkelig Bedømmelse har kunnet finde Sted.

Trotzki paa den 13. Partikongres.

Trotzki (modtaget af mægtig Ovation):

„Jeg vil her kun berøre et begrænset Antal af de Spørgsmaal, som er indeholdt i Centralledelsens Beretning. Jeg vil koncentrere jer Opmærksomhed om de Spørgsmaal, som Kongressen venter belyst af mig, hvorved jeg — og jeg tror, at Kongressen forstaar mine Motiver dertil, vil undlade alt, hvad der kan tilspidse Sagen eller drage personlige Momenter med i den, og alt hvad der kan besværliggøre Likvideringen af de Vanskeligheder, Partiet staar i. Naar jeg saaledes ikke berører en Række skarpe Momenter, til hvilke mit Navn i den sidste Tid er blevet knyttet, saa sker det ikke, fordi jeg ikke vil staa Partikongressen til Regnskab i hvilket som helst Spørgsmaal, men kun fordi jeg ønsker at skille Sagens principielle Væsen ud fra individuelle Momenter.

Her bliver sagt, at det er en usædvanlig Begivenhed i vort Partiliv, at der mellem to Kongresser udbryder en lidenskabelig Debat, der, som det erklæres, enten har haft som Maal at ændre Centralledelsens Sammensætning eller dens Politik.

Jeg tror imidlertid Kammerater, at vi, hvis vi kaster et Blik tilbage paa Beretningsaaaret og vil fremhæve det, der overordentligt skarpt karakteriserede Partidiskussionen, maa sige, at det usædvanlige bestod deri, af *Centralledelsen selv i et vist givet Tidspunkt mellem begge Partidage erkendte, at en Ændring af Partiets indre Politik var nødvendig og offentlig forkyndte dette.*

Faren for Byrokratisering af Partiet.

Tillad mig Kammerater, at erindre jer om den enstemmig amtagne Resolution af 5. Dec. Den ligger her for mig. I denne Resolution optælles der en Række objektive Vanskeligheder, Modsigelser og negative Tilsyneladelser i Arbejderklassens og vort Partis Udvikling.

Det første store Afsnit erklærer tillige, at til de negative Tendenser hører ogsaa „den konstaterede Byrokratisering af Partiapparatet og den derved opstaaede Fare for en Isolering af Partiet fra Masserne.“

Denne Realitet kan vi ikke lade upaaagtet. Centralkomiteen har imellem to Kongresser holdt det for nødvendigt i en særlig Resolution at erklære, at der bestaar en Fare for Byrokratisering

af Partiapparatet og derved en Fare for en Isolering fra Masserne. I samme Resolution siges der, at Massernes Tillid til Partiet er vokset. Heri ligger ingen Modsigelse. De proletariske Massers Tillid til Partiet er vokset gennem en Række Aar. Massen tænker langsommere end Partiet, netop derfor bliver Partiet Klassens Fortrop. Massen opsummerer og finder kun langsomt Facit for en lang Periode af Partiets Virksomhed. Og vi har i Fællesskab fastslaaet i Resolutionen, at Partiets Politik i alle de vigtigste Spørgsmaal i de sidste Aar, hvor Masserne likviderede sit Forhold til S. R. (Social-Revolutionære) og Menschewiker, i voksende Grad har bragt det Massernes Tillid. Dengang tænkte ganske vist ingen af os paa, at vi med et saa hastigt Spring kunde udvide Partiets proletariske Væsen, idet vi ved den 13. Kongres ser en Forøgelse af Partiet med 200.000 eller muligvis flere Arbejdermedlemmer. Men Realiteten i sig selv, at Masserne er kommet Partiet nærmere, derover var vi alle klar, og dette siger Resolutionen udtrykkeligt. Samtidig fastslaaer man imidlertid, at en Byrokratisering af Partiapparatet, er kommet til Syne, og heri bestaar en Fare for Isolering fra Masserne. Hvad betyder denne Passus i Resolutionen? Den betyder, at hvis de negative Tendenser, som Centralkomiteen her konstaterer og karakteriserer, udvikler sig videre, da vil dette besværliggøre Forholdet til de arbejdende Masser og svække deres Tillid til Partiet. Hvilke Omstændigheder og hvilke Grunde bevægede nu C. K. og den centrale Kontrolkommission til under visse bestemte indre Meningsforskelligheder at fatte en Beslutning af saa overordentlig Vigtighed?

Jeg vil her anføre et temmelig omfangsrigt Citat, der ikke kan underkastes Mistanke, af en Tale som Kammerat Bucharin holdt i en Forsamling i Rayon Krasnaja Presnja. Jeg tager kun det stenografiske Udsnit af Talen, der angaar Byrokratiseringen, saa-ledes som Bucharin dengang udlagde det. Jeg kunde anføre mange andre Steder, men af Grunde, der er bekendt, tager jeg netop dette.

Bucharin siger i sin Tale:

„Kammerater! Jeg tror, at vi maa give et nogenlunde konkret Rillede af det, der foruroliger vore Partimasser. Vi vil ikke tale om a priori-Forudsætninger eller Differenciering o. s. v., men klart stille Spørgsmaalet: Hvad er det, der trykker vore Partimasser og vækker deres Utilfredshed. Thi med denne Masse maa alle ligefra C.K. til det mindste Cellebyro regne. Mangler, der har ført til den bekendte halvkritiske Tilstand i Partiet og som yderligere skærpedes af den økonomiske Krise, gives der en Mængde af i Partiet, men hvad er i Grunden Kærnen i Sagen?

Lad os tage Livet i en Particelle og ført og fremmest i dens Arbejdsapparat — thi ogsaa en Particelle har et Apparat (ledende Instans). Cellens Sekretærer (Ledere) bliver hos os — jeg holder mig her til Moskva-Organisationen — *udnævnt* af Rayonkomiteen, hvorved Rayonkomiteen ikke bestræber sig for at indsætte sine Kandidater igennem Cellen. Den foreslaar simpelthen en bestemt Person, og Afstemningen finder sædvanligvis Sted efter et bestemt Mønster. Man kommer og spørger: Hvem stemmer for? — Og da enhver mere eller mindre frygter for at have en modsat Mening, saa bliver den foreslaaede Person Cellens Sekretær.

Hvis vi vilde foranstalte en Undersøgelse af hvormange Afstemninger, der foregaar efter Skemaet: Hvem er for? og — Hvem er imod?, saa vilde vi uden Møje kunde fastslaa, at Valgene i Partiorganisationerne i de fleste Tilfælde er „Valg" i Anførselstegn, da Afstemningen ikke finder Sted efter en foregaaende Diskussion, men efter Formlen „Hvem er imod", og da *det ikke er rigtigt at tale imod den „Foresatte"*, saa er Sagen dermed afgjort.

Saaledes foregaar Valgene af vore Cellesekretærer.

Lad os derefter se paa vore Partiforsamlinger. Jeg selv har deltaget i en Række af Moskva-Forsamlinger og ved, hvorledes den saakaldte Diskussion gaar for sig.

Lad os tage Valget til Præsidium (Bestyrelse). En Kammerat fra Rayonkomiteen fremlægger en Liste og spørger: Hvem er imod? Imod er Ingen, og dermed betragtes Sagen som afgjort. Bestyrelsen er valgt, og Kammeraten meddeler, at Bestyrelsen er *enstemmigt valgt*.

Derefter skrider man til den fastsatte Dagsorden. Den samme Forestilling.

I de sidste 2 Aar kan jeg kun erindre et Par enkelte yderst sjældne Tilfælde, hvor der af Forsamlingen er tilføjet nye Punkter paa Dagsordenen. Derefter forelægges den i Forvejen udarbejdede Resolution og den vedtages skablonsmæssigt. Formanden stiller Spørgsmaalet:

Hvem er imod? og imod er ingen! Resolutionen er enstemmigt vedtaget.

Dette er Typen paa Livet i vore Partiorganisationer.

Man maa kunne forstaa, at de mest aktive Medlemmer maa være utilfredse med saadanne Forhold og giver denne Utilfredshed Udtryk.

En Række af vore Underorganisationer klamrer sig til Formlen: „Uden Diskussion“, „Hvem er imod“, og et helt System af saadanne Metoder dræber Partiets indre Liv. Det er uden videre forstaaeligt, at disse Forhold fremkalder en Kæmpebølge af Utilfredshed.

Jeg har her anført nogle Eksempler fra Livet i vore Underorganisationer, men det samme passer i lidt ændret Form ogsaa paa vort Partihierarchi."

Paa denne Maade karakteriserer et fremragende Medlem af C.K. hine Forhold i Partiets indre Liv, der har foranlediget C.K. til at vedtage en Resolution, der taler om en tilsynekommet Byrokratisering af Partiapparatet og en derved opstaaet Fare for at løse Partiet fra Masserne, og en større Fare kan naturligvis ikke tænkes.

De praktiske Slutninger, som C.K. drog af den Diagnose, som den selv stillede, finder vi i samme Resolution af 5. Dec.

„Partiets Interesser fordrer, baade for at det med Resultat kan optage Kampen mod Nep-Indflydelsen og for at højne dets Kampdygtighed — paa alle Arbejdsomraader, *en alvorlig Ændring af Partikursen i Retning af et alvorligt systematisk Arbejde for at realisere Arbejderdemokratiets Principper.*

Hermed anerkendte C.K. selv mellem to Partidage Nødvendigheden af en alvorlig Ændring af Partikursen paa Grund af den skarpe Fremtræden af hine omtalte Mangler og negative Sider i Partilivet.

Jeg tænker, Kammerater, at denne Realitet kan vi ikke lade ude af Betragtning, men netop heri ligger denne Beretningsperiodes karakteristiske Træk.

C.K. har altsaa for det første fastslaaet, at en alvorlig Ændring af Partikursen er nødvendig, for det andet, at en Styrkelse af Partiets proletariske Kerne er ligesaa nødvendigt. *Begge Dele er enstemmigt.*

„Det Arbejde, der skal gøres for at tilføre Partiet proletarisk Styrkelse“, læser vi i Resolutionen, „maa i de førstkommende Maaneder blive Partiorganisationernes vigtigste Opgave."

Naar C.K. imellem to Kongresser har maattet fastslaa, at en alvorlig Ændring af Partikursen var nødvendig, betyder det saa Forandring af Bolschewismens organisatoriske eller andre Principper? Jeg mener nej. Det betyder kun, at C.K. har konstateret, at i Anvendelsen af disse Principper har der fundet en Forfalskning Sted, der under de givne Betingelser kunde føre til en Byrokratisering af Partiapparatet og derigennem til Partiets

Isolering fra Masserne. Netop for at sikre Gennemførelsen af Bolschewismens organisatoriske og andre Principper under den nuværende Tidsperiodes Betingelser, har C.K. mellem to Kongresser erkendt Nødvendigheden af en alvorlig Ændring af *Partikursen.*

Spørgsmaalet om Generationerne.

Hvorfor blev nu denne Sag kompliceret igennem Spørgsmaalet om Generationerne indenfor Arbejderklasse og Parti?

Jeg vil ikke opholde mig over mange Udtalelser, som mange Partikammerater efter min Mening rigtig har gjort over Forholdet mellem Generationerne. Jeg vil formulere det endnu skarpere.

Det væsentlige i Spørgsmaalet angaaende det indre Partiregime bunder i de for os givne konkrete Forhold netop i Spørgsmaalet om de gensidige Forbindelser mellem Generationerne i Parti og Arbejderklasse. Talen er naturligvis om *Arbejderklassens unge Generation som Helhed.* Det drejer sig om at give eller rettere sikre denne unge Arbejdergeneration — om den nu arbejder i Fabrik eller Værksted eller den efter Beslutning af Parti eller Fagforening studerer ved vore Universiteter — Muligheden for at kunne beskride Bolschewismens Vej. Den unge Generation kan ikke — og maa lykkeligvis ikke — gennemleve den ældre Generations Historie. Den gamle Generation fandt frem til nuværende Veje ad ganske andre Baner, under ganske andre Forhold, Forholdene i et borgerligt-kapitalistisk Land under det jernhaarde zaristiske Tryk. Den ældre Generation sikrede den unge Generation Muligheden for at skride fremad under nye, kvalitativt ganske andre Betingelser. Opgaven bestaar nu i at give — sikre — den unge

Generation Muligheden for paa nye Baner, ad nye Veje, som svarer til Arbejderstatens Natur og Forhold, at naa ind paa Bolschewismens brede Bane, *at naa til Kommunisme, Leninisme*. Fra hvilket Standpunkt betragter vi Demokrati anvendt paa vort Parties indre Regime? Fra Ønsket om at sikre Partiet mod saadanne Foreteelser, som Muligheden af en Byrokratisering af Partiapparatet og en dermed følgende Isolering fra Masserne.

Hvis jeg skulde give en Definition af Partidemokratiet i dets Anvendelse under de nuværende Partiforhold i den nuværende Tidsperiode, da vilde jeg sige: Partidemokratiet er et Regime, der paa den ene Side sikrer den gamle, paa Erfaringer saa rige bolschewikiske Generation den aandelige, politiske og organisatoriske Føring, thi uden denne Føring — og det maatte være Børn i politisk Forstand, der ikke indser dette — kan Partiet ikke føre Statsskibet og den internationale Arbejderbevægelse igennem alle de store Besværligheder, der ligger paa dets Vej. Paa den anden Side skal Demokratiet sikre den unge Generation at naa ind paa Leninismens brede Vej, ikke gennem skolemæssige Metoder — derved opnaas intet — men ved de Unges aktive, selvstændige og virksomme Deltagelse i Partiets og Landets politiske Liv. Sammenfatningen af begge disse Opgaver skal være Maalet for Demokratiet. Forstyrrelsen af denne nødvendige Forbindelse og Ligevægt truer Partiapparatet med Byrokratisering og med Partiets Isolering fra de arbejdende Masser. Efter min Mening er dette det væsentligste i Sagen. Og hvis vi nu spørger os selv, om vi har denne Ligevægt, saa henviser jeg til de af C.K. mellem to Kongresser fattede Beslutninger og til Kammerat Bucharins Tale, en Tale, han ikke holdt i C. K., men i en offentlig Ryonforsamling, og i hvilken han i konkrete og let forstaaelige Udtryk har karakteriseret den Forstyrrelse af Ligevægten i vort indre Partiarbejde, der vil være lige farlig for de unge uskoledede Elementer af Partiet, d. v. s. for den brede Kreds af Partiungdommen som for de ældre Partikredse.

Fraktioner og Grupperinger.

Jeg anser det nødvendigt med Hensyn til dette Spørgsmaal at erindre om den Indstilling som Resolutionen af 5. Dec. giver. I den erklæres der, at *Partidemokratiet paa ingen Maade forudsætter Frihed til fraktionelle Grupperinger*, der er overordentlig farlige for et regerende Parti, da det stadig truer ogsaa Regeringen og det hele Statsapparat med Deling og Spaltning. Jeg tænker, at *dette Standpunkt er ubestridt og ubestrideligt*, og vi viser samdrægtig hen til den 10. Partidags Beslutninger, i hvilken Klarlæggelsen af Fraktioner saavel af Grupperinger og af den Fare saadanne Dannelser indeholder for Staten, er foretaget af Lenin selv.

Paastanden om, at jeg har givet min Tilslutning til Dannelse af Grupperinger er falsk. Jeg begik imidlertid en stor Fejl ved at blive syg netop i det kritiske Øjeblik af Partidiskussionen, og jeg havde derved ikke Lejlighed til i rette Øjeblik at træde frem og afkræfte denne og mange andre Paastande. *Aldrig og Intetsteds var jeg af den Anskuelse. Intetsteds har jeg erklæret, at jeg ved Siden af Forbudet mod Fraktioner holdt det for tilladeligt at danne Grupperinger.*

Tværtimod, allevegne, hvor jeg havde Lejlighed til at tale, fastslog jeg, at mellem Fraktioner og Grupperinger kan der ikke gøres Forskel. Hvis

man her vilde kræve dokumentariske Beviser herfor, saa kan jeg give dem. Jeg er imidlertid af den Anskuelse, at det er politisk tilstrækkeligt, naar jeg her erklærer, at jeg aldrig har anerkendt Frihed til Partigrupperinger og heller ikke nu gør det, thi Grupperinger er under de givne historiske Betingelser kun et andet Navn for Fraktioner. Men samtidig maa jeg erindre jer om en anden Del af Resolutionen.

Heri siges: Kun et stadigt virksomt, aandeligt Liv kan opretholde Partiet i den Skikkelse, som Revolutionen har givet det, med en bestandig kritisk Bedømmelse af dets Fortid, stadig Revision af begaaede Fejl og en kollektiv Raadslagning over alle vigtige Spørgsmaal. Kun disse Arbejdsmetoder kan danne en virkelig Sikring imod, at episodiske — d. v. s. forbigaaende, tilfældige — Meningsforskelligheder forvandler sig i Partigrupperinger med alle ovenfor skildrede Følger. Og videre:

„For at forebygge dette er det nødvendigt, at de førende Partiorganisationer lytter til de brede Partimassers Stemme og ikke holder enhver Kritik for et Udslag af Fraktionsaand og derved trænger samvittighedsfulde Partimedlemmer i Baggrunden eller ud i Fraktionsvæsen." Dette er en Bestanddel af samme Resolution, og jeg tænker, at vi hverken har Grund eller Ret til at

stryge denne Del af vor Hukommelse eller af Partiets Historie.

Hvis vi saa spørger os selv, hvorfor C.K. har anset det for nødvendigt at erklære, at et — naturligvis for alle uden Undtagelse gældende Forbud mod Fraktioner og Grupperinger ikke alene løser Spørgsmaalet, men at det forudsætter en Partikurs, der forhindrer en Byrokratisering af Partiapparatet og en Isolering fra Masserne, naar vi spørger os, hvorfor C. K. fandt det nødvendigt at indføje en saadan Erklæring af største Vigtighed og Vægt, saa finder vi Svaret i alt det, jeg tidligere har sagt. Med andre Ord, *netop Partiapparatets Byrokratisering*, for saavidt en saadan kommer tilsyne, *danner et Grundlag for* — som det hedder i Resolutionen — *Omdannelsen af episodiske Meningsforskelle til Grupperinger og tvinger igen Grupperingerne ud paa Fraktionsvejen.*

Saaledes opfatter jeg de grundlæggende Spørgsmaal inden for Partiet, som de igennem Partiets Udvikling i de sidste Aar er givne, og som de er udtrykt i C.K.s Resolution af 5. Dec.

Og spørger jeg mig nu selv:

„I et bestemt Tidspunkt, 5. Dec. ansaa C.K. det for absolut nødvendigt at erklære Partiet: Giv Agt! Tegn paa en Byrokratisering er til Stede, og disse Tegn rummer i sig Faren, for at Partiet isoleres fra Masserne, vi vil derfor — ganske vist ikke tillade Fraktioner — men træffe saadanne Forholdsregler, der fjerner de negative Tendenser, der tvinger til Fraktions- og Grupperingsdannelser — jeg tilføjer, hvis man i samme Moment fører sig det Billede for Øje, som Bucharin gav af Livet i Partiorganisationerne, da er det klart, at en uundgaaelig Bølge af Utilfredshed maatte fremkomme, og naar man nu tillader sig at brændemærke denne Kritik og Utilfredshed med et saadant Udtryk som „smaaborgerlig Tendens“, da opstaar der hos mig stor Tvivl og den stærkeste Frygt.

Spørgsmaalet om den økonomiske Plan.

Diskussionen drejede sig som bekendt paa den ene Side om de indre Partiforhold, paa den anden Side om en planmæssig Føring af Økonomien. Hvorledes C.K. reagerede over for første Spørgsmaal har jeg redegjort for. Tillad mig nu ogsaa at anføre de vigtigste Træk i de Slutninger som C.K. drog med Hensyn til det økonomiske Spørgsmaal. Efter en Karakterisering af de økonomiske Forhold erklærer Res. af 5. Dec.:

Af dette maa Partiet, fra Hoved til Hæl, drage den Lære, at en videre Fremgang i det økonomiske Liv, kun forsaavidt vil tjene en *socialistisk* Opbygning, som vi forstaar at bringe Statsøkonomiens Elementer i Samklang med hinanden og med Varemarkedet." Og videre: „Heraf følger den overordentlig Betydning af Statsplankom-missionen, den socialistiske Stats økonomiske Stab, og af alle enkelte Økonomi-Planorganisationer. Disse maa i Realiteten sikres den Stilling, som den 12. Kongres havde tildelt dem.

Altsaa d. 5. Dec. fandt C.K. det ikke nødvendigt at optage en Kamp mod fantastiske, utopiske og andre overdrevne Forestillinger om en omfattende Økonomiplan. Mange anser mig for en af dem, der har overdrevet Muligheden for en saadan Plan. Jeg mener, at en saadan Kritik er ubegrundet, men skal ikke opholde Kongressen hermed. Det er ikke saa vigtigt, om en eller anden i denne Forbindelse har *overdrevet* Betydningen af en Plan, men vigtigt er det, at C.K. i sin Resolution, *advarer mod at undervurdere den, i Tilfælde af en Undervurdering vilde Udviklingen ikke gaa i Retning af socialistisk Opbygning.*

Her laa altsaa Faren og ikke i en Overdrivelse fra en eller anden Kant.

Medens jeg opholdt mig fiernt fra Moskva i Suhma, læste jeg i et af vore Blade følgende Udtalelse af Kamenew fra det første Møde i det nye Raad for Arbejde og Forsvar; det var 8. Februar (1924).

„Vi kan komme til at begaa en Mængde Fejl, hvis vi ikke sætter os en planmæssig Folkeøkonomi som Maal. Det skal være dette Raads Opgave. Arbejdet bestaar nu i Realiteten i en Mægling i de forskellige Stridigheder mellem Forvaltningsgrene, som er indanket for Raadet for Arbejde og Forsvar. Det forekommer mig, at dette maa ændres, saaledes at en videre Samling af de forskellige Forvaltningsgrene ikke beror paa Konflikter mellem enkelte Embedsmyndigheder, men maa have sit Udspring i en forud gennemtænkt om end kun i grove Træk udarbejdet *Økonomiplan.*”

Ogsaa her finder vi Henviisning til Nødvendigheden af en Ændring i vor Politik i et af de

væsentligste Spørgsmaal, i Spørgsmaalet om Samling i hele vort Arbejde, og det var ikke *før* Diskussionen, men *efter* den. Det drejer sig ikke om en abstrakt, universel Plan, og heller ikke om en særlig, omend i fjernere Perspektiv, gigantisk Elektrificeringsplan, men det drejer sig om en — som det hedder i Resolutionen fra 12. Kongres — *hverdagslig Manøvreringsplan* til Sammenslutning af alle Elementer i vor Økonomi, for at de saa meget rigtigere, saa meget mere sikkert, saa meget mere smertefrit enkeltvis og tilsammen kan tilpasse sig vort Markede, først og fremmest vort Bondemarkede.

Den 8. Februar konstaterede man altsaa i vor vigtigste økonomiske Institution, at en Ændring af Politiken var nødvendig. Og jeg spørger, om man med Rette kan paastaa, at de Stemmer, der allerede før 8. Februar gjorde opmærksom paa dette Forhold, repræsenterer en „smaaborgerlig Tendens"? Jeg mener det ikke, Kammerater.

Men hvormed kan da denne Beskyldning eller Karakteristik baade i denne Forbindelse og med Hensyn til Partidemokratiet, begrundes?

Man kan maaske sige, at under Diskussionen var der mange, der overdrev Betydningen af Partidemokrati, ja, undertiden tillagde det absolut Betydning. Dette kan vi vel indrømme. I Forbindelse med Økonomiplanen kan det ogsaa siges, at Overdrivelser fandt Sted i Vurderingen af „Planens" Rolle. Det kan ogsaa indrømmes, men Overdrivelser paa dette Omraade kan dog aldrig betegnes som „smaaborgelige Tendenser", da Smaaborgerskabet med al sin Splittethed og sin anarkiske Tænkemaade absolut ikke har nogen Tilbøjelighed i Retning af en planmæssig Sammenfatning af Samfundshusholdningen.

Men disse Modsigelser i Karakteristiken vil jeg ikke opholde mig over. Vi antager, at denne Beskyldning støtter sig paa Overdrivelser i Spørgsmaalet om Partidemokrati, som i Spørgsmaalet om planmæssig Føring af Økonomien. Men der er Grund til at tænke over, om ikke Overdrivelserne med Hensyn til Parti-demokratiet var en Reaktion over for Overdrivelser af Parti-byrokratiet, hvilke Overdrivelser C.K. selv har konstateret og advaret imod, fordi de udsatte Partiet for den Fare at blive isoleret fra Masserne.

Overdrivelser paa Partidemokratiets Omraade kan utvivlsomt i en bestemt historisk Situation blive en Kanal for indtrængende smaaborgerlig Indflydelse. Det er utvivlsomt, at enhver Overdrivelse, enhver Fejl paa et hvilket som helst Omraade, kan blive en Kanal for andre Klassers Indflydelse. Vi lever jo som Parti ikke i et lufttomt Rum, men under Trykket af andre, saavel nationale som internationale Kræfter. Det er for os, jeg gentager det, en Hverdagssandhed, at enhver Overdrivelse, potentiel, perspektivisk repræsenterer en Kanal for fremmed Klasseindflydelse.

Men — jeg spørger saa — mon den Byrokratisering af Partiapparatet, som C.K. selv har konstateret, er en Følge af en teknisk eller en social Tendens?

Jeg paastaar, at Byrokratiseringen er en Følge af dybtliggende sociale Grunde, at Hovedkilden findes i Statsapparatet i hvilket de brede Klassers Modenhed og Umodenhed parres. Da Partiet leder Staten, saa bliver denne den nærmeste umiddelbare Kilde til byrokratisk Indflydelse. Men er dette rigtigt, saa bliver Byrokratiseringen ikke et Kancelli-teknisk Spørgsmaal men et socialt, nøjagtigt som Overdrivelser paa det formale Demokratis Omraade. Det er i Virkeligheden Foreteelser af samme Art. Og hvis vi nu siger, at en overdreven Fordring, en overdreven Vurdering, en formal Opfattelse i Spørgsmaalet om Demokrati kan være en mulig Kilde til smaaborgerlig Indflydelse — teoretisk er dette rigtigt — saa vil det være ligesaa rigtigt, hvis vi erklærer, at Tendensen til Byrokratisering i Partiapparatet ikke er noget ringere Kanal for smaaborgerlig Indflydelse og er dertil en større og mere umiddelbar Fare. Imod denne Fare er det, at Partiet energisk har reageret, og denne Reaktion tør man dog paa ingen Maade betragte som en „smaaborgerlig Tendens".

Kammerater! Det samme kan i endnu højere Grad siges om Plan-Spørgsmaalet. Om den ene eller den anden har gjort sig skyldig i Overdrivelser, derom kan vi rolig strides i Bøger, og sandsynligvis maa vi endnu vie mange Bøger — skrevet i rolig Forskertone — til Analysering af vor økonomiske Udvikling. Men at C.K. imellem 12. og 13. Kongres har maattet konstatere, at Partiet i Skikkelse af sit førende Apparat ikke energisk nok har fremmet Opgaven: en planmæssig Føring af vor hele Økonomi, det anser jeg for almindelig anerkendt. Jeg kunde ønske i dette Øjeblik at lade saadanne Spørgsmaal som den aktive Handelsbalance og Vareinterventionen, der ligeledes stemples som „smaaborgerlig Tendens", ude af Diskussionen.

Vi kan diskutere den under Spørgsmaalet Handel. Saafremt her foreligger Meningsforskelligheder, saa er de af praktisk, imperisk Karakter. Allerede nu foreligger Resultatet af en alvorlig Prøve. Naturligvis er der ingen, der har sagt, at vi ikke behøver en aktiv Balance, saadanne Røster har jeg aldrig hørt, men at vi under vor Nødstilstand anser den aktive Balance for en paatvungen Luksus, der bør indskrænkes til det nødvendigste Minimum. Vi har imidlertid konstateret, at vi ikke har begrænset den paatvungne Luksus til et Minimum, men derimod har ophobet overmaade megen udenlandsk Valuta, og vi har nu begyndt at gøre denne Fejl god igen. Det var det første.

For det andet har vi med Hensyn til Vareinterventionen overtydet os om, at hvis vor Opgave bestaar i en Prisregulering ved Manøvrering med Varemassen, da kan vi ikke blokere os selv, men er tvungne til at anvende fremmede Varer, i hvilket Tilfælde vi naturligvis har den Opgave at bringe Indførslen i Samklang med de paagældende Indutrigrenes Interesser. Vi vil yderligere behandle Sagen under Spørgsmaalet Økonomi, men jeg ser i hvert Fald ikke heri noget Grundlag for Beskyldningen: „smaaborgerlig Tendens“.

Om Vildfarelser.

Kammerater! Her blev til alle, der havde fejlet, rettet den Opfordring at bekende sine Fejl. Intet er mere enkelt, moralsk og politisk let end at tilstaa over for sit eget Parti, at man i dette eller hint Spørgsmaal har fejlet, men det er ogsaa Pligt og Skyldighed at erindre om — da der ikke er blevet talt derom — at C.K. som Helhed i et bestemt Moment har peget paa visse Fejl, der først skal rettes. Resolutionen af 5. Dec. var en saadan Bekendelse om Fejl, der burde rettes.

Paa denne 13. Parti-Kongres staar vi i en ny Situation, og denne er skabt ved det leninske Opbud (200,000 Arbejdere, der indtraadte i Partiet ved Lenins Død), der ændrer Partiets Sammensætning i proletarisk Retning. Men bliver derfor Spørgsmaalet om Partidemokrati ændret eller overflødig? Nej, paa ingen Maade.

Det er utvivlsomt rigtigt, naar der her siges, at det leninske Opbud, har bragt vort Parti nærmere til Typen „Det udvalgte Parti“. Derover har jeg talt i Tiflis, Baku og i Forsamlinger i Moskva.

Lad os betragte Spørgsmaalet fra et statsligt demokratisk Standpunkt, det statslige Demokrati afgør dog i de parlamentariske Lande frem for alt Spørgsmaalet om, hvilket Parti, der skal forvalte Landet.

Betragter vi Spørgsmaalet ud fra dette Standpunkt og sammenligner det, der er sket hos os, det leninske Opbud, med de Valg, der i de sidste Maaneder har fundet Sted i en Række parlamentariske Lande, saa kan vi med fuld Ret sige, og jeg har sagt det mange Gange, at den demokratiske Metode, der hos os fandt Udtryk i, at Arbejderklassen, efter at den paa en vis Etappe af sin Vej havde vurderet vort Partis Arbejde gennem en Række Aar, saa at sige løftede 2 å 300,000 Arbejdere paa sine Skuldre og overgav dem til Partiet, at denne demokratiske Metode staar uendelig højere end Demokratiet i hine Lande, hvor Befolkningen under den borgerlige Klasses og den borgerlige Presses Diktatur een Gang hvert, 4. eller 5. Aar faar Lov til at lægge en Stemmeseddel i Valgurnen. Dette er ubestrideligt.

Men dette Fortrin — det proletariske Diktators Fortrin — fjerner ikke Spørgsmaalet om *Partiets indre Kurs*, om *dets Fortrin og Mangler*, fra Dagsordenen.

Jeg tror, at dette Spørgsmaal netop ved den store nye Tilvækst er blevet saa meget vigtigere og mere paatrængende kræver sin Løsning, fordi vi stilles over for Spørgsmaalet om den gensidige Forbindelse mellem den gamle, teoretisk skolede, staalsatte Generation og det nu tilkomne talrige Ung-Proletariat. Og vi maa netop nu med ganske særlig Kraft og Eftertryk betone, at hvis de Forhold, hvortil Resolutionen af 5. Dec. henviser, skulde udvikle sig videre, da er det en truende Fare for begge Grund-Faktorer i Partiet, saavel for den ældre Generation som for Ung-Proletariatet. Kun set i dette Perspektiv har C.K.s Advarsler af 5. Dec. en Mening. Kammerater! Ingen af os kan eller vil faa Ret lige overfor Partiet. Til syvende og sidst har Partiet altid Ret, fordi Partiet er det eneste historiske Instrument, der er givet Proletariatet til Løsning af dets Opgave. Jeg har allerede sagt, at intet er lettere end at erklære, at hele denne Kritik, alle disse Erklæringer, Advarsler, Protester har været en eneste stor Vildfarelse. Men

jeg, Kammerater, kan ikke afgive denne Erklæring, for jeg tænker ikke saaledes. Jeg ved, at man ikke kan faa Ret over for sit Parti. Ret har man kun sammen med Partiet og paa Partiets Vej, thi andre Veje til Realisering af den rigtige Anskuelse har Historien ikke givet.

Englænderne har et historisk Ordsprog: Ret eller Uret, men det er *mit* Land! Med endnu større historisk Ret kan vi sige: Ganske ligegyldigt, om Partiet i enkelte konkrete Delspørgsmaal i visse Momenter har Uret, *det er mit Parti!* Og hvis jeg her efter manges Mening forgæves har erindret om dette og hint, og hvis jeg her efter manges Mening ubegrundet har skildret denne eller hin Fare, saa er jeg selv af den Opfattelse, at jeg har opfyldt min Pligt overfor mit Parti, idet jeg har advaret det mod, hvad jeg betragtede som en Fare.

Os venter endnu store Vanskeligheder, og jeg tror, at som gode sammensvejsede bolschewikiske Soldater vil vi marchere sammen, til vi har overvundet dem. Det er egentlig latterligt her at afgive personlige Erklæringer, men jeg haaber, at skulde det komme saaledes, at jeg vil blive den *sidste* Soldat paa den sidste bolschewikiske Barrikade!

Jeg tror imidlertid fast, at Historien vil spare os for en saadan Prøvelse, og at vi kæmpende vil overvinde vore Fjender. Alligevel vil der gives Vanskeligheder, store Vanskeligheder nok. Og jeg ser i Øjeblikket min Pligt, som et Medlem, der ved, at Partiet til syvende og sidst har Ret, men at Partimeningen ogsaa udarbejdes under Hensyn til de Stemmer, der i et vist givet Moment *afviger* fra Partiets førende Kredse, og jeg erklærer, at *Resolutionen af 5. Dec.* ikke i Øjeblikket, hvor vi har optaget 200,000 nye Medlemmer, *har mistet noget af sin Betydning*. Tværtimod har den faaet udvidet Betydning, og hvis vi under Paavirkning af den overdrevne Attacke paa den „smaaborgerlige Tendens" vilde skyde den i Baggrunden, da vilde vi begaa en Fejl, som vilde fremkalde nye Vanskeligheder, nye Komplikationer i Partiet. Alle er vi interesseret i, at Vanskelighederne reduceres til et Mindstemaal.

Og fandtes nu virkelig denne eller hin Vildfarelse — jeg personlig, som alle andre, er altid parat til at staa til Regnskab for disse Vildfarelser — saa har dog ingen Ret til at betragte disse Vildfarelser som middelbart eller umiddelbart tagende Sigte paa at undergrave Partiets Enhed, Styrke eller Disciplin (Bifald).

Ikke alene det enkelte Medlem, men ogsaa Partiet selv kan begaa Fejl. Saadanne Fejl, er efter min Mening, enkelte Beslutninger af den 13. Konference, som jeg for enkelte Deles Vedkommede holder for urigtige og uretfærdige. Der findes imidlertid ingen Partibeslutninger, de være sig nu urigtige og uretfærdige, der kan rokke vor grænseløse Hengivenhed for Partiet eller vor Villie til under alle Omstændigheder at bøje os for Partidisciplinen.

Og hvis Partiet har fattet en Beslutning, som en eller anden af os anser for en uretfærdig Beslutning, da siger han: Ret eller Uret, men det er mit Parti, og jeg bærer Følgerne af dets Beslutning med indtil Enden! (Bifald).

Diskussionen paa Kongressen førtes efter de Linjer, som Partiledelsen tidligere havde fastlagt (Partiets Enhed, Ledelsens Autoritet), og Kongressen fordrede af Oppositionen, at den skulde bekende sine Fejl.

Som set af Trotskis Tale nægtede Oppositionen dette, og Kongressen vedtog derefter enstemmig en Resolution, der foruden en Række Fordringer og Bestemmelser, som enhver Kommunist *maatte* stemme for, tillige indeholdt Fordømmelsen af Oppositionen som „smaaborgerlig opportunistisk" og *Bestemmelse om en Fornyelse af Krigskommisariatet og de kommunistiske Celler i den røde Arme*.

Den sidste Bestemmelse maatte Trotski føle som en unødig Krænkelser fra Partiledelsens Flertals Side, da hans Kritik i alle Hovedpunkter var rigtig, bekræftet af Resolutionen af 5/12 23.

Det blev mærkbart selv i international Maalestok, at Partiledelsens Flertal nu søgte at svække og isolere Trotski baade indadtil og udadtil.

Paa Kommunistisk Internationales 5. Verdenskongres i Juli 1924 valgtes vel Trotski ind i Kongressens Præsidium, men Ka-menew Sinovjeff o. fl. førte en mægtig Kamp mod ham og Oppositionen paa Kongressen.

Trotski tav hertil.

Kongressen vedtog de af Sinowjeff o. a. stillede Resolutioner, men alligevel valgte *Kongressen* Trotski ind i Kominterns fremtidige Ledelse, dog blev han kun en af de mange Suppleanter, og da Præsidiets og *Suppleanter* senere i et Fællesmøde besatte de forskellige Udvalg, saa

udelukkede det valgte Præsidium Trotzki fra ethvert Udvalgsarbejde.

Trotzkis Bøger udkom endnu paa Statsforlaget, men hver Bog gav Anledning til ny Kamp og skarpere Forholdsregler over for Forfatteren. Jeg skal i en senere Pjece omtale et Par af disse Bøger „Om Lenin" og „Oktober 1917", imod hvilke Sinowjeff og Kamenev, der var førende i Kampen mod Trotzki indtil Aaret 1926, førte en voldsom Kampagne.

Internationalt forstummede Oppositionen. Informationsbladene bragte efterhaanden kun *Angrebene* paa Oppositionen, specielt paa Trotzki, *medens der ikke mere blev givet Oppositionen Plads til Forsvar*, højst kom der nu og da løsrevne *Brudstykker* af, hvad de havde sagt og skrevet.

1926 udsendte Komintern til Information for de kommunistiske Partier et betydeligt Materiale, men det hele var Brudstykkevis. Alligevel er det af betydelig Interesse, og jeg vender tilbage til det i næste Pjece.

København i November 1936.

Marie Nielsen.